

رؤسای محترم سازمان‌های نظام مهندسی معدن استان‌ها

موضوع: حدود صلاحیت و شرح و شرایط شغل مسئول ایمنی معدن - ویرایش سوم

با سلام و احترام:

همانگونه که مستحضر هستید وضع مقررات به منظور اطمینان از رعایت اصول ایمنی از جمله اهداف سازمان نظام مهندسی معدن می‌باشد، در راستای این وظیفه ذاتی و با عنایت به ماده ۱۰۴ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن و تعریف مسئول ایمنی فصل اول آیین‌نامه ایمنی در معادن که در آن " ضوابط و حدود صلاحیت مسئول ایمنی منطبق با مفاد قانون کار و قانون نظام مهندسی معدن و از طریق وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با هماهنگی وزارت صنعت، معدن و تجارت " در نظر گرفته شده است.

با عنایت به حدود صلاحیت در نظر گرفته شده توسط وزارت محترم صنعت، معدن و تجارت مطابق با مکاتبه شماره ۴۳۴۵۳۵۵ مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۶ معاونت محترم امور معادن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت (پیوست شماره ۱)، تنسيق ایمنی در معادن در دستور کار این سازمان قرار گرفت، با بررسی‌های کارشناسی در واحد فنی سازمان، بررسی در گروه تخصصی معدن سازمان مرکزی و تصویب در شورای مرکزی دوره هشتم، ویرایش سوم شرح و شرایط شغل مسئول ایمنی معدن در مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۰۱ به تأیید سرپرست محترم اداره بازرسی کار وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی و نمایندگان محترم وزارت صنعت، معدن و تجارت رسید و طی درخواست این سازمان به شماره ۱۴۰۳/۱۰۰/۶۹۰ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۰۸ (پیوست شماره ۲) از دبیر محترم شورای عالی حفاظت فنی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در یکصد و نود و دومین جلسه شورای مزبور ارائه و جهت الزام و اجرا در معادن کشور مطابق مکاتبه شماره ۲۲۷۶۹۸ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۶ سرپرست محترم اداره کل بازرسی کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (پیوست شماره ۳) ابلاغ گردیده است.

شایسته است جهت ارجاع شغل مسئول ایمنی معدن، مطابق با "شرح و شرایط شغل مسئول ایمنی معدن- ویرایش سوم" (پیوست شماره ۴) دستورات لازم را صادر نمایید.

رضا بستانی
رئیس سازمان

رونوشت:

جناب آقای مهندس وجیه اله جعفری معاون محترم امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت: جهت استحضار
اعضای محترم شورای مرکزی: دوره هشتم: جهت استحضار

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
معاونت روابط کار

بسمه تعالی

شماره: ۲۲۷۶۹۸
تاریخ: ۱۴۰۳/۱۲/۲۶
ساعت: ۱۲:۱۴
پیوست: دارد

جناب آقای مهندس حمیدی
مدیر کل محترم دفتر بهره برداری معادن - وزارت صنعت، معدن و تجارت

با سلام و احترام؛

بازگشت به نامه شماره ۴۶۷۸۹۱۸ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۰۵ موضوع اقدامات لازم در حوزه ارتقای ایمنی در معادن، به استحضار می‌رساند؛ "دستورالعمل و راهنمای دستورالعمل اجرای ارزیابی ریسک در معدن" موضوع تبصره ماده ۵ آیین‌نامه ایمنی معادن و نیز "شرح شغل و بکارگیری مسئولین ایمنی در معادن" در یکصد و نود و دومین جلسه شورای عالی حفاظت فنی ارایه و برای الزام و اجرا در معادن کشور؛ به ادارات کل اجرایی تعاون، کار و رفاه اجتماعی سطح کشور طی نامه شماره ۲۲۷۵۹۷ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۷ ابلاغ گردید.

علی مظفری

سرپرست اداره کل بازرسی کار

رونوشت: جناب آقای دکتر بستامی، رئیس محترم سازمان نظام مهندسی معدن ایران برای استحضار.

شماره : ۱۴۰۳/۱۰۰/۶۹۰

تاریخ: ۱۴۰۳/۱۲/۰۸

..... نیست : دارد

سازمان نظام مهندسی معدن ایران
Iranian Mining Engineering Organization

جناب آقای دکتر علی مظفری

مدیر کل محترم بازرسی کار وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی

موضوع: درخواست طرح موضوع شرح و شرایط شغل مسئول ایمنی معدن در جلسه شورای عالی حفاظت کار.

با سلام و احترام؛

همانگونه مطلع هستید مطابق با فصل اول آیین‌نامه ایمنی در معادن مصوب سال ۱۳۹۱، مسئول ایمنی هر معدن نظارت بر ایمنی عملیات معدن را به عهده داشته و توسط دارنده پروانه عملیات به این سمت منصوب می‌شود. ضوابط و حدود صلاحیت مسئول ایمنی منطبق با مفاد قانون کار و قانون نظام مهندسی معدن و از طریق وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با هماهنگی وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین می‌شود، نظر به مکاتبه شماره ۴۳۴۵۳۵۵ مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۶ معاونت محترم امور معادن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت منضم به توافق نامه سه جانبه فی مابین وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان نظام مهندسی معدن ایران (پیوست شماره ۱)، در خصوص حدود صلاحیت مسئول ایمنی معدن، بررسی موضوع در دستور کار این سازمان قرار گرفته شد، پس از انجام امور کارشناسی توسط واحد فنی سازمان، برگزاری چندین جلسه مشترک با حضور حضرتعالی و رئیس اداره نظارت امور معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت و طرح موضوع مزبور در جلسه شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی معدن دوره هشتم، نهایتاً ویرایش سوم "شرح و شرایط شغلی مسئول ایمنی معدن" در هشتمین جلسه کمیته مشترک تدوین دستورالعمل‌ها در مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۰۱ به تأیید اعضای محترم کمیته مزبور، رئیس محترم اداره نظارت امور معدنی و جنابعالی رسید (مطابق با پیوست شماره ۲).

با عنایت به مسئولیت حضرت تعالی به عنوان دبیر شورای عالی حفاظت فنی، مستدعی است با توجه به ماده ۸۶ قانون کار، طرح موضوع "شرح و شرایط شغل مسئول ایمنی معدن" در دستور کار قرارگیرد، تا گام بلندی در راستای وضع مقررات به منظور اطمینان از رعایت اصول ایمنی، بهداشت و بهره‌دهی مناسب در معادن کشور، بالا بردن کیفیت خدمات مهندسی و ترویج اصول فنی و مهندسی معدن برداشته شود.

رضا بستامی
رئیس سازمان

رونوشت:

جناب آقای مهندس وجیه اله جعفری معاون محترم امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت: جهت استحضار
جناب آقای مهندس مهدی حمیدی مدیرکل محترم دفتر بهره برداری معادن وزارت صمت: جهت اطلاع

جناب آقای دکتر هومن هادیان مشاور محترم در امور معادن و فراوری مواد وزارت صنعت، معدن و تجارت: جهت اطلاع
تهران، خیابان استاد نجف الهی، خیابان آراک، پلاک ۶۰، کد پستی: ۱۵۹۸۴۳۷۱۴

Http://www.ime.org.ir Email: imepub@ime.org.ir ۸۸۸۵۴۶۳۶: فکس ۸۸۹۳۲۲۱۵-۸۸۸۵۴۶۸۶-۸۸۸۵۴۶۷۶-۸۸۸۵۴۶۵۶: تلفن: اعضای محترم شورای مرکزی: جهت اطلاع

شماره: ۴۳۴۵۳۵۵

تاریخ: ۱۴۰۳/۱۰/۱۶

پیوست: ندارد

جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت
سال چهارم تولید با مشارکت مردم

معاونت امور معادن و صنایع معدنی
معاون وزیر

جناب آقای پرنده

مدیرکل محترم بازرسی کار-وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

موضوع: ضوابط و حدود صلاحیت مسئول ایمنی معدن

با سلام و احترام؛

بازگشت به نامه ۱۷۳۲۳۸ مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۸ موضوع ضوابط و حدود صلاحیت مسئول ایمنی معدن و پیرو جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۰ (موضوع دعوتنامه شماره ۴۲۸۱۶۵۷ مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۹) به پیوست متن نهایی مورد تأیید نمایندگان محترم مطلع و تام‌الاختیار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان نظام مهندسی معدن ایران جهت صدور دستور اقدام لازم وفق بند (۳) فصل اول آیین‌نامه ایمنی در معادن مصوب ۱۳۹۱ ایفاد می‌گردد.

وجه اله جعفری

رونوشت:

جناب آقای دکتر یستامی، رئیس محترم سازمان نظام مهندسی معدن ایران، جهت استحضار.
جناب آقای مهندس حمیدی، مدیرکل محترم دفتر بهره‌برداری معادن، جهت استحضار.
جناب آقای دکتر هادیان، مشاور محترم در امور معادن و فرآوری مواد، جهت استحضار.

شماره: ۴۳۴۵۳۵۵

تاریخ: ۱۴۰۳/۱۰/۱۶

پیوست: ندارد

معاونت امور معادن و صنایع معدنی
معاون وزیر

سال جهش تولید با مشارکت مردم

ضوابط و حدود صلاحیت مسئول ایمنی معدن

در اجرای بند (۳) فصل نخست از آیین‌نامه ایمنی در معادن مصوب سال ۱۳۹۱، ضوابط و حدود صلاحیت مسئول ایمنی معدن که توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با هماهنگی وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان نظام مهندسی معدن ایران تدوین شده است، به شرح زیر جهت اجرا ابلاغ می‌گردد:

فارغ‌التحصیلان رشته‌های "مهندسی معدن"، "مهندسی ایمنی و بهداشت حرفه‌ای"، "مهندسی ایمنی و حفاظت فنی"، "مهندسی HSE"، "مهندسی صنایع با گرایش ایمنی صنعتی" می‌توانند پس از اخذ پروانه اشتغال به کار نظام مهندسی معدن در رشته مرتبط با شغل ارجاعی مطابق شرح و شرایط شغل مسئول ایمنی معدن و گذراندن دوره‌های آموزشی حسب مورد "ایمنی عمومی"، "آیین‌نامه ایمنی در معادن" و "ارزیابی ریسک در معادن" نسبت به دریافت تأییدیه صلاحیت مسئول ایمنی معدن از واحدهای اجرایی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با توجه به شرایط و مخاطرات کارگاه، تعداد نفرات شاغل و وسعت کارگاه اقدام نمایند.

تبصره ۱- سایر رشته‌های مرتبط با شرح وظایف مسئول ایمنی معدن متعاقب استعلام از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و طرح در کمیسیون موضوع تبصره (۳) ماده (۷) قانون نظام مهندسی معدن، قابل ارزیابی است.

تبصره ۲- اشخاصی که در حال حاضر دارای وظایف مرتبط با مسئول ایمنی معدن و فاقد پروانه اشتغال به کار نظام مهندسی معدن می‌باشند مکلفند حداکثر ظرف مدت شش ماه از زمان تصویب این دستورالعمل در صورت تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، نسبت به گذراندن دوره‌های آموزشی مرتبط اقدام نمایند و حداکثر ظرف مدت دو سال از زمان تصویب این دستورالعمل، خود را با مفاد این دستورالعمل تطبیق نمایند.

تبصره ۳- دارندگان پروانه اشتغال به کار نظام مهندسی معدن که در حال حاضر وظایف مرتبط با مسئول ایمنی معدن را بر عهده دارند، مکلفند حداکثر ظرف مدت شش ماه از زمان تصویب این دستورالعمل، تأییدیه صلاحیت مسئول ایمنی معدن را از واحدهای اجرایی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مطابق مفاد این دستورالعمل اخذ نمایند.

تبصره ۴- شرح و شرایط شغل مسئول ایمنی معدن حداکثر ظرف مدت سه ماه در کمیته سه‌نفره متشکل از نمایندگان محترم وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان نظام مهندسی معدن ایران تدوین و ابلاغ می‌گردد.

آدرس (ساختمان شهیدان مهری): خیابان نجات الهی - خیابان سمیه غربی - پلاک ۲۶۸

تلفن: ۸۱۷۷۱ فکس: ۸۸۸۰۷۰۳۱ صندوق پستی: ۴۶۱۷/۱۵۸۷۵ کد پستی: ۱۵۹۹۶۹۱۳۷۹

آدرس اینترنتی: <http://www.mimt.gov.ir> پست الکترونیک: info@mimt.gov.ir مرکز یکپارچه پاسخگویی: ۱۲۴

شرح و شرایط شغل مسئول ایمنی معدن

ماده ۱: کلیات

مسئول ایمنی معدن، مسئولیت ایمنی معدن را در چارچوب واحد HSE به عهده دارد. واحد HSE مشتمل بر مسئول ایمنی، مسئول بهداشت محیط و مسئول محیط زیست می‌باشد که از افراد واجد شرایط و ذیصلاح انتخاب می‌شوند. ضوابط و حدود صلاحیت مسئول ایمنی منطبق با مفاد قانون کار، قانون نظام مهندسی معدن و از طریق وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با هماهنگی وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان نظام مهندسی معدن به شرح ذیل تعیین می‌شود. مسئول ایمنی هر معدن نظارت بر ایمنی عملیات معدنکاری را به عهده داشته و توسط دارنده پروانه بهره‌برداری پس از اخذ صلاحیت ایمنی از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان نظام مهندسی معدن برای اجرای وظایف شغلی به این سمت منصوب می‌شود. طبق مفاد مواد ۵۵، ۱۰۴ و ۱۰۵ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن مصوب ۱۳۹۲/۴/۱۱ و مواد یک تا چهار آیین‌نامه ایمنی معادن مصوب ۱۳۹۱/۹/۲۰، بهره‌برداران معادن برای انجام فعالیت‌های معدنی موظف هستند، فرد دارای گواهی صلاحیت ایمنی را براساس مفاد ماده ۴ قانون نظام مهندسی معدن ایران از طریق سازمان نظام مهندسی معدن استان و با هماهنگی اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی و اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان مربوط انتخاب نمایند.

ماده ۲: حدود صلاحیت فنی

مسئول ایمنی معدن (حقیقی یا حقوقی) باید دارای پروانه اشتغال در رشته استخراج معدن در یکی از رشته‌های "مهندسی معدن" یا "زمین‌شناسی" با زمینه نظارت و رشته‌های "مهندسی ایمنی و بهداشت حرفه‌ای"، "مهندسی ایمنی و حفاظت فنی"، "مهندسی HSE"، "مهندسی صنایع با گرایش ایمنی صنعتی" با زمینه نظارت ایمنی باشد.

تبصره ۱: سایر رشته‌های مرتبط با شرح وظایف مسئول ایمنی در معادن با طرح در کمیسیون موضوع تبصره (۳) ماده (۷) قانون نظام مهندسی معدن قابل ارزیابی است.

تبصره ۲: در معادن روباز حداقل پایه پروانه اشتغال ۲ برای معادن درجه ۱ و حداقل پایه ۳ برای سایر معادن کفایت می‌کند (با اولویت پایه‌های بالاتر).

تبصره ۳: در کلیه معادن زیرزمینی اعم از زغال‌سنگ و غیر زغال‌سنگ انطباق درجه معدن با پایه پروانه اشتغال عضو الزامی است. تبصره ۴: در معادن درجه ۴ به جز معادن زیرزمینی اعم از زغال‌سنگ و غیر زغال‌سنگ، تا زمان به حدنصاب رسیدن اعضای دارای پروانه اشتغال، بکارگیری عضو کارورز سازمان استان با رشته تحصیلی مهندس معدن، مهندسی ایمنی و بهداشت حرفه‌ای، مهندسی ایمنی و حفاظت فنی، مهندسی HSE و مهندسی صنایع با گرایش ایمنی صنعتی در صورت گذراندن دوره کارآموزی، به عنوان مسئول ایمنی بلامانع است.

تبصره ۵: گذراندن دوره‌های آموزشی حسب مورد "ایمنی عمومی"، "آیین‌نامه ایمنی در معادن" و "ارزیابی ریسک در معادن" جهت تأیید صلاحیت مسئول ایمنی معدن از واحدهای اجرایی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، با توجه به شرایط و مخاطرات کارگاه، تعداد نفرات شاغل و وسعت کارگاه الزامی می‌باشد.

تبصره ۶: سایر موارد استثنای در این خصوص با پیشنهاد کمیته تدوین دستورالعمل‌ها و تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین می‌شود.

تبصره ۷: جانشین مسئول ایمنی باید کلیه شرایط و صلاحیت‌های لازم مسئول ایمنی را دارا باشد.

تبصره ۸: اشخاص حقیقی که مسئولیت ایمنی معادن زغال‌سنگ زیرزمینی را بر عهده دارند بایستی متناسب با شرایط معدن در معادن درجه یک و دو دارای حداقل ۱۰ سال سابقه کار و در معادن درجه سه و چهار دارای حداقل ۵ سال سابقه کار در زمینه معدن‌کاری زغال‌سنگ زیرزمینی را دارا باشند.

ماده ۳: ساختار تشکیلاتی

مسئول ایمنی معدن زیر نظر بهره‌بردار یا جانشین وی انجام وظیفه می‌کند. هر معدن دارای پروانه بهره‌برداری با کد شناسایی یکتا تنها دارای یک مسئول ایمنی می‌باشد بنابراین در معادنی که دارای چند کارگاه معدنی مستقل هستند، کلیه کارشناسان ایمنی زیر نظر یک مسئول ایمنی مشغول به فعالیت می‌باشند. چنانچه دارنده پروانه بهره‌برداری، عملیات استخراج را به‌صورت پیمانی یا به هر نحو قانونی دیگر به شخص حقیقی یا حقوقی دیگری واگذار نماید، تعیین مسئول ایمنی نیز می‌تواند جزو وظایف آن شخص منظور شده و در قرارداد مربوط گنجانده شود، ولی به‌هرحال معرفی وی به مراجع مربوط جزو مسئولیت‌های دارنده پروانه عملیات معدنی است. به استناد ماده ۱۰۴ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن، در معادن با تعداد کارگران کمتر از ۲۵ نفر، در صورت موافقت مسئول فنی و تأیید سازمان نظام مهندسی معدن، مسئول فنی می‌تواند هم‌زمان مسئولیت ایمنی معدن را نیز عهده‌دار شود. طبق ماده سه آیین‌نامه ایمنی معادن، کلیه کارگاه‌های معدنی اعم از سطحی یا زیرزمینی لازم است در هر شیفت کاری حداقل یک‌بار توسط مسئول ایمنی یا جانشین وی مورد بازدید قرار گیرد. لذا در معادن بزرگ و دارای کارگاه‌های متعدد و یا با چند شیفت کاری، که اجرای این ماده توسط یک نفر دشوار باشد، باید به تعداد کافی کارشناس ایمنی به‌کار گرفته شوند تا زیر نظر و به مسئولیت مسئول ایمنی انجام وظیفه نمایند. ساختار تشکیلاتی بخش ایمنی شامل مهندسان، کاردان‌ها، استادکاران و کارگران مورد نیاز برحسب مشخصات معدن توسط مسئول ایمنی معدن تدوین و به دارنده پروانه عملیات پیشنهاد می‌شود. واگذاری سمت یا مسئولیت‌هایی که در حوزه ایمنی است با حفظ سمت اصلی به مسئول ایمنی معدن، از سوی مؤسسه متبوع، با توافق وی بلامانع است، مشروط بر آن‌که در اجرای وظایف اصلی وی اختلال ایجاد نکند.

ماده ۴: مسئولیت‌ها

- مسئول ایمنی معدن ناظر بر رعایت اصول و ضوابط ایمنی، بهداشت محیط کار و حفاظت محیط زیست و مسئول اجرای درست قوانین و آیین‌نامه‌های مربوط با بکارگیری روش‌ها و اصول حرفه‌ای موظف به انجام موارد ذیل می‌باشد:
۱. یادآوری و تذکر تعهدات قانونی به دارنده پروانه عملیات در مورد حسن اجرای قوانین، آیین‌نامه‌ها، مقررات و ضوابط فنی در ارتباط با ایمنی، بهداشت محیط کار و حفظ محیط زیست.
 ۲. نظارت بر اجرای اصول، مقررات فنی و مهندسی و استانداردهای متداول در ایمنی معدن و تذکر مستمر به پرسنل تحت نظر و بهره‌بردار.
 ۳. تذکر کتبی به بهره‌بردار به‌منظور برقراری شرایط ایمن در محل‌های کار و رعایت مقررات ایمنی توسط کارکنان.
 ۴. نظارت بر اجرای حفظ بهداشت محیط کار و رعایت موازین حفاظت محیط زیست و یادآوری موضوع به کارکنان و مدیران معدن.
 ۵. استفاده مطلوب از منابع در اختیار (مالی، تجهیزات و ماشین‌آلات، نیروی انسانی، مواد اولیه و ...) برای بهبود شرایط ایمنی معدن.
 ۶. اقدامات لازم برای پیشگیری از مخاطرات و حوادث احتمالی در واحد معدنی.

۷. پیگیری ایجاد تشکیلات ایمنی و گروه امداد و نجات متناسب با نوع فعالیت معدنی بر اساس دستورالعمل امداد و نجات.
 ۸. به‌عهده گرفتن مسئولیت عملیات امداد و نجات در هنگام بروز حوادث با هماهنگی و همکاری دارنده پروانه فعالیت معدنی یا جانشین وی.
 ۹. برگزاری دوره‌های آموزشی حرفه‌ای حین کار کارکنان در ارتباط با ایمنی، بهداشت کار و محیط زیست و به‌هنگام نگهداری سطح آموزش آنان و پیگیری موضوع آموزش.
 ۱۰. بکارگیری فنون و روش‌های نوین در بهبود و ارتقاء سطح ایمنی معدن با هماهنگی و همکاری دارنده پروانه فعالیت معدنی و سعی در رشد و ارتقاء آن.
 ۱۱. پیشنهاد اجرای سایر عوامل تأثیرگذار بر بهبود و ارتقاء سطح ایمنی، بهداشت و حفظ محیط زیست در فعالیت معدنی.
- تبصره ۱: پذیرش مسئولیت‌های فوق توسط مسئول ایمنی، رافع مسئولیت‌های مقام مافوق وی و دارنده پروانه بهره‌برداری فعالیت معدنی و یا جانشین وی نخواهد بود.
- تبصره ۲: در صورتی که معدن دارای چند شیفت کاری باشد مسئولیت ایمنی معدن، در تمامی شیفت‌های کاری عملیات معدنی مطابق با آیین‌نامه ایمنی معادن بر عهده مسئول ایمنی دارای صلاحیت می‌باشد و مسئول ایمنی مکلف است در سایر شیفت‌های کاری جانشین خود را مشخص نماید.

ماده ۵: اختیارات

مسئول ایمنی برای اجرای مسئولیت‌های خود، در چارچوب طرح‌های مصوب بهره‌برداری، تهویه، ایمنی، ضوابط فنی و حرفه‌ای، آیین‌نامه ایمنی معادن و مقررات مؤسسه متبوع دارای اختیار کامل است. چنانچه دارنده پروانه بهره‌برداری معدن و یا مقام جانشین وی بر کاهش اختیارات مسئول ایمنی اصرار ورزد یا دستوری برخلاف مقررات و ضوابط فنی و حرفه‌ای و آیین‌نامه ایمنی معادن صادر کند، مسئول ایمنی می‌تواند ابتدا به صورت کتبی به وی متذکر شده و در صورت عدم توجه، مراتب را به اداره کل صنعت، معدن و تجارت، سازمان تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان نظام مهندسی معدن استان مکتوب گزارش کند و در اینصورت آن بخش از مسئولیت وی که بر اثر کاهش اختیارات یا صدور دستور مغایر با مقررات، قابل اجرا نبوده، به تشخیص سازمان نظام مهندسی معدن استان، از وی ساقط خواهد شد.

حداقل اختیارات کلی مسئول ایمنی به قرار زیر است:

۱. تأکید بر بکارگیری فنون، روش‌ها، تجهیزات و ابزار مناسب برای برقراری ایمنی و بهداشت کارکنان و ارائه توصیه‌ها و دستورالعمل‌های لازم به مسئولان ذی‌ربط برای ایمن‌سازی محیط‌های کار و حفظ محیط زیست و بهداشت محیط کار.
۲. در صورت بروز حادثه بررسی علل آن و ارائه گزارش و اعلام نظر کتبی یا شفاهی به مراجع ذی‌ربط و مقام مافوق.
۳. اختیار سرپرستی گروه ایمنی، گروه امداد و نجات معدن طبق نمودار و ساختار تشکیلاتی مصوب و انتخاب، تأیید صلاحیت، آموزش، تعیین وظایف، نظارت بر عملکرد و برکناری کارکنان گروه ایمنی و گروه امداد و نجات.
۴. چنانچه مسئول ایمنی تشخیص دهد که احتمال وقوع حادثه و بروز خطر در بخشی از معدن وجود دارد یا شرایط زیان‌بخش و مخاطره‌آمیز محل کار از حدود مجاز طبق مقررات ایمنی خارج شده است، می‌تواند بلافاصله از مقام مافوق خود درخواست کند که تا اصلاح و رفع عوامل خطرآفرین، فعالیت جاری در آن بخش تعطیل شود.
۵. بازدید و بازرسی از کلیه بخش‌های معدن، محل‌های کار و تجهیزات و ماشین‌آلات در هر زمان و بدون هیچ محدودیت و هر نوع اندازه‌گیری و سنجش به منظور حصول اطمینان از برقراری شرایط مجاز طبق مقررات و آیین‌نامه ایمنی.

۶. صدور دستور جلوگیری از ورود کارکنان و افرادی که طبق مقررات دارای البسه ایمنی مناسب یا تجهیزات ایمنی مقرر نباشند، به معدن و محل کار.
 ۷. سایر اختیاراتی که از سوی مدیریت و با توافق طرفین به وی واگذار می‌شود.
 ۸. مسئول ایمنی می‌تواند با موافقت دارنده پروانه بهره‌برداری یا مقام جانشین وی برحسب ساختار تشکیلاتی واحد معدنی، برخی از اختیارات یا وظایف خود را به شخص یا اشخاص دیگر در مواقع لزوم و مرخصی، حداکثر برای مدت یک ماه در طول مدت قرارداد یک ساله واگذار و برای خود جانشینی تعیین کند. اما در هر حال کلیه مسئولیت‌ها همچنان بر عهده مسئول ایمنی معدن است.
- تبصره - چنانچه مدت مرخصی یا غیبت مسئول ایمنی از حدود مقرر تجاوز کند، دارنده پروانه عملیات موظف است شخص دیگری را طبق ضوابط همین شرح شغل جایگزین وی کرده و به مراجع ذی‌ربط معرفی کند.

ماده ۶: شرح وظایف

- وظایف کلی مسئول ایمنی معدن، شامل موارد زیر است که با هماهنگی و مسئولیت بهره‌بردار انجام می‌شود:
۱. پیگیری مستمر تهیه، اصلاح و به‌روزرسانی طرح‌های ایمنی، تهویه و حفظ محیط زیست معدنی و تنظیم و تغییر نقشه‌های آن در زمان‌های لازم طبق آیین‌نامه ایمنی معادن و ارسال رونوشتی از آن به اداره کل صنعت، معدن و تجارت، سازمان تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان نظام مهندسی معدن استان.
 ۲. انتخاب و بکارگیری فنون و روش‌های اجرایی مناسب با در نظر گرفتن امکانات معدن.
 ۳. پیشنهاد تعداد، مشخصات تجهیزات، تأسیسات ایمنی، تهویه، ابزارها، سیستم‌های اندازه‌گیری، کنترل و نظارت بر تأمین آن‌ها.
 ۴. نظارت بر اجرای شیوه‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌های ابلاغی برای ایمنی، بهداشت محیط کار و حفظ محیط زیست در واحد معدنی براساس آیین‌نامه‌ها و مقررات.
 ۵. تدوین ساختار تشکیلاتی گروه ایمنی، گروه امداد و نجات و ارائه به مدیریت جهت تصویب.
 ۶. آموزش، تعیین وظایف، سرپرستی و نظارت بر عملکرد کارکنان گروه ایمنی و امداد و نجات، طبق نمودار و ساختار تشکیلاتی مصوب و هماهنگی با کارفرما.
 ۷. تنظیم برنامه‌های آموزش ایمنی پرسنل معدن، نظارت و تأکید بر اجرای آن.
 ۸. بازدیدهای ادواری و اتفاقی از سینه‌کار و محل‌های فعالیت و کلیه اجزای معدن برای اطلاع و آگاهی از وضعیت تمام محل‌های کار.
 ۹. تذکر کتبی به بهره‌بردار برای بهبود ایمنی و رفع مشکلات و نواقص.
 ۱۰. تهیه نقشه رفع سوانح برای نصب در محل‌های تعیین شده طبق آیین‌نامه ایمنی معادن.
 ۱۱. سرپرستی و نظارت بر عملیات گروه امداد و نجات در هنگام بروز حادثه با استفاده از دستورالعمل‌های مربوطه.
 ۱۲. انجام اقدامات لازم هنگام وقوع حادثه و گزارش به مراجع ذی‌ربط طبق مقررات و تهیه گزارش حادثه.
 ۱۳. همکاری با بازرسان اعزامی و مراجع مسئول و در اختیار قراردادن اطلاعات مورد نیاز بر اساس مقررات و در چارچوب سیاست‌های مؤسسه متبوع.
 ۱۴. نظارت بر ایمنی اجرای عملیات آتشباری.
 ۱۵. سازماندهی حفظ اسناد و مدارک فنی مربوط به تهویه، ایمنی، بهداشت محیط کار و حفظ محیط زیست.

۱۶. تنظیم و ارائه گزارش‌های ادواری در زمان‌های لازم به مراجع ذی‌ربط و ثبت اطلاعات در دفاتر مربوط و در بانک‌های اطلاعاتی.
۱۷. اطلاع رسانی و ارائه توصیه‌های لازم به‌صورت مکتوب به مدیریت و کارکنان درباره مقررات ایمنی، بهداشت کار و محیط زیست.
۱۸. همکاری هنگام بروز حوادث معدنی در سایر معادن طبق دستورات مقام مافوق.
۱۹. برنامه‌ریزی جهت شناسایی، ارزیابی ریسک در معدن و ثبت آن و ارائه راهکارهای کنترلی جهت کاهش سطح ریسک.
۲۰. برنامه‌ریزی جهت اندازه‌گیری عوامل زیان‌آور محیط کار و ثبت آن و ارائه راهکارهای کنترلی جهت کنترل و حذف آن‌ها.
۲۱. تشکیل جلسات کمیته حفاظت فنی و ارائه راهکارهای کنترلی جهت حذف یا به حداقل رساندن مخاطرات.
۲۲. نظارت بر کمیت و کیفیت تجهیزات اطفای حریق (کپسول‌های آتش‌نشانی و سیستم‌های اطفای حریق).
۲۳. انجام سایر اقداماتی که در چارچوب اجرای مسئولیت‌های وی ضروری باشد.

ماده ۷: شرایط اشتغال

مسئول ایمنی توسط دارنده پروانه بهره‌برداری (شخص حقیقی/حقوقی) و یا جانشین وی، به کار گرفته می‌شود. انجام وظیفه مسئول ایمنی معدن در مدت اشتغال، تمام‌وقت است. موارد استثنأ در مواقع ضروری با پیشنهاد کمیته تدوین دستورالعمل‌ها و تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین و ابلاغ می‌شود.

طریقه بکارگیری مسئول ایمنی، از قانون کار تبعیت می‌کند. پذیرش کار در چارچوب صلاحیت فنی و ظرفیت اشتغال دارنده پروانه اشتغال است. لذا دارنده پروانه اشتغال مکلف است قبل از پذیرش کار یا انعقاد قرارداد، از سازمان استانی که عضو آن است استعلام و گواهی تأیید صلاحیت و ظرفیت اشتغال باقی‌مانده خود را به کارفرما ارائه نماید. تصویر پروانه اشتغال و گواهی سازمان نظام مهندسی معدن استان جزو مدارک اشتغال مسئول ایمنی معدن است.

دارنده پروانه بهره‌برداری موظف است مسئول ایمنی را پس از تأیید و احراز صلاحیت توسط سازمان نظام مهندسی معدن استان به اداره کل صنعت، معدن و تجارت و اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان معرفی و مدت و شرایط قرارداد اشتغال وی را نیز اطلاع دهد.

در صورت ادامه اشتغال مسئول ایمنی بیش از یک سال، لازم است هر سال مراحل فوق تکرار شود.

چنانچه دارنده پروانه اشتغال عضو سازمان استان محل اشتغال نباشد، سازمان نظام مهندسی معدن استان موظف است مراتب را به سازمان استان محل عضویت گزارش کند. دارنده پروانه اشتغال نیز مکلف است مراتب اشتغال خود به‌عنوان مسئول ایمنی و مشخصات محل اشتغال را به سازمان نظام مهندسی معدن استانی که عضو آن است اطلاع دهد تا در پرونده وی درج شود. در صورتی که مدت اشتغال عضو در استان دیگر بیش‌تر از شش ماه باشد باید پرونده عضویت وی به استان محل اشتغال انتقال یابد.

مسئول ایمنی محق است در صورت تمایل با اعلام و استعفای کتبی قبلی، طبق مفاد قرارداد منعقد شده یا طبق مقررات اشتغال در واحد معدنی مربوط، از کار کناره‌گیری کند و هم‌چنین کارفرما می‌تواند طبق مفاد قرارداد منعقد شده یا طبق مقررات داخلی مؤسسه، با اعلام قبلی به خدمات مسئول ایمنی خاتمه دهد. در این صورت دارنده پروانه بهره‌برداری یا جانشین او مکلف است طبق مراحل فوق و حداکثر ظرف مدت یک ماه، فرد دیگری را به جای وی تعیین کند. در بازه زمانی یک ماهه جهت معرفی فرد جدید، مسئول ایمنی هم‌چنان عهده‌دار انجام وظایف و مسئولیت‌های خود خواهد بود. در صورت عدم معرفی عضو جدید توسط بهره‌بردار مسئول ایمنی بعد از مدت یک ماه هیچ‌گونه مسئولیتی نخواهد داشت. اشتغال مسئول ایمنی در هر شغل تمام‌وقت دیگر غیرممکن است. موارد استثنأ

۱ پیشنهاد کمیته تدوین دستورالعمل‌ها و تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین می‌شود. اشتغال غیر تمام‌وقت به کارهای دیگر، چنانچه مغایر با مقررات مؤسسه متبوع نباشد، و یا پذیرش سمت‌های دیگر در مؤسسه متبوع طبق ماده ۳ این شرح شغل، بلامانع است. همچنین می‌تواند از ظرفیت اشتغال سالانه باقی‌مانده خود، با موافقت سازمان نظام مهندسی معدن استان، برای انجام کارهای حرفه‌ای دیگری که غیر تمام‌وقت باشد استفاده کند.

ماده ۸: حق الزحمه

برای محاسبه میزان استفاده از ظرفیت اشتغال، حق الزحمه ماهانه مسئول ایمنی با توجه به درجه فعالیت معدنی و بر اساس حق الزحمه پایه نفرماه، طبق مبانی قیمت‌گذاری خدمات مهندسی، تعیین می‌شود.

قرارداد اشتغال مسئول ایمنی بر مبنای تعرفه حق الزحمه متناسب با درجه فعالیت معدنی تنظیم می‌شود و ضرایب منطقه‌ای، سختی کار نیز اعمال می‌شود. اضافات، فوق‌العاده‌ها، پاداش و کسور طبق قرارداد فی‌مابین مطابق قانون کار یا مقررات داخلی مؤسسه یا شرکت متبوع در چارچوب مصوبات شورای عالی کار تعیین می‌شود.

تبصره ۱: در معادن روباز که حداقل پایه پروانه اشتغال ۲ برای معادن درجه ۱ و حداقل پایه ۳ برای سایر معادن کفایت می‌کند در صورت عدم انطباق پایه پروانه اشتغال با درجه معدن کل ظرفیت اشتغال عضو کسر و امکان ارجاع شغل دیگر میسر نیست و بایستی در سامانه سنم اعمال شود.

تبصره ۲: در مواردی که طبق ماده ۳ این شرح شغل مسئولیت و وظایف دیگری به مسئول ایمنی در معادن روباز با حفظ سمت واگذار شود، پرداخت حق الزحمه متناسب با آن الزامی بوده و طبق توافق طرفین انجام می‌شود.

تبصره ۳: در معادن زیرزمینی زغال‌سنگ و غیر زغال‌سنگ واگذاری هرنوع مسئولیت و وظایف دیگری به مسئول ایمنی ممنوع می‌باشد.

ماده ۹: تخلفات

تخلفات حرفه‌ای، انضباطی یا انتظامی مسئول ایمنی بر خلاف مفاد این شرح شغل، طبق مفاد آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی معدن توسط شورای انتظامی استان بررسی و در مورد آن تصمیم‌گیری می‌شود. علاوه بر آن دارنده پروانه بهره‌برداری یا جانشین وی می‌تواند در مورد تخلفات احتمالی مسئول ایمنی، مطابق مفاد قرارداد فی‌مابین یا مقررات مؤسسه، مشروط بر آن که قبلاً به وی ابلاغ شده باشد، عمل نموده و در صورت لزوم از وی به مراجع ذی‌صلاح نیز شکایت کند.

مسئول ایمنی معدن تا هنگام رسیدگی و صدور حکم شورای انتظامی استان و در مدت اعتبار قرارداد اشتغال، همچنان عهده‌دار انجام وظایف و مسئولیت‌های خود خواهد بود و حق الزحمه وی نیز تا آخرین روز کاری قابل پرداخت است.

این شرح شغل در ۹ ماده و ۱۳ تبصره در مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۱ به تصویب و تأیید نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان نظام مهندسی معدن رسیده است و جایگزین ویرایش دوم مصوب مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۳ شده است.